

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Data sporządzenia: 06.06.2025 r.
Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	Źródło: Inicjatywa własna
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Aleksandra Gajewska – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	Nr w wykazie prac: UD166
Kontakt do opiekuna merytorycznego projekt Departament Demografii MRPiPS, tel. 538-117-490 Michał Guć (Zastępca Dyrektora) Ewa Kidyba-Kopycka (Specjalista ds. legislacji) – tel. 538-117-867, e-mail: ewa.kidyba-kopycka@mrpips.gov.pl	

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma na celu dostosowanie istniejących rozwiązań prawnych, w związku z wdrożeniem systemu teleinformatycznego, umożliwiającego sądom dostęp do danych z rejestru zawierającego:

- 1) wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy wykaz osób posiadających pozytywną lub negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 3) wykaz rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe;
- 4) wykaz rodzinnych domów dziecka;
- 5) wykaz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych;
- 6) wykaz osób usamodzielnianych

- zwanego „Centralnym Rejestrem Pieczy Zastępczej” w zakresie określonym w art. 38e ust. 1 pkt. 10, art. 38e ust. 3 pkt. 4, art. 38e ust. 4 pkt. 4, art. 38e ust. 5 pkt. 4, oraz art. 38e ust. 6 pkt. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, z późn. zm.). Proponowane zmiany przyczynią się do usprawnienia procedur związanych z ustanawianiem pieczy zastępczej poprzez lepszą wymianę informacji o wolnych miejscach w pieczy zastępczej na terenie kraju, z uwagi na konieczność znalezienia dla dziecka najbardziej adekwatnego do jego potrzeb miejsca w pieczy zastępczej.

Decyzję o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej podejmuje sąd rodzinny, zatem musi on być wyposażony we wszystkie niezbędne informacje zarówno o samym dziecku, jak i o podmiotach, które miałyby pełnić bieżącą pieczę nad dzieckiem. Zakłada się, że system ten usprawni także realizację zadań nadzorczych sprawowanych przez wojewodów oraz zadań ministra właściwego do spraw rodziny w zakresie monitorowania realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczących pieczy zastępczej.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Zgodnie z projektowanymi rozwiązaniami, sąd, przed umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, będzie uzyskiwał dane o możliwych wolnych miejscach, a następnie potwierdzał możliwość umieszczenia tam dziecka z właściwym starostą lub osobą przez niego upoważnioną. Wprowadzane przepisy mają na celu także zapewnienie odpowiednich warunków przetwarzania danych osobowych, znajdujących się w rejestrze prowadzonym przez ministra właściwego do spraw rodziny.

Dzięki proponowanemu rozwiązaniu wprowadzona zostanie możliwość efektywnego poszukiwania wolnych miejsc w pieczy zastępczej na terenie Polski oraz usprawnienie komunikacji między jednostkami zaangażowanymi w umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej. Da ono również możliwość lepszego monitoringu realizacji zadań związanych z pieczą zastępczą przez powiaty, a także w sytuacjach skrajnych pozwoli identyfikować i zapobiegać zagrożeniom w przypadku powierzenia pieczy niewłaściwym osobom. W istocie pod pojęciem rejestr dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej mieści się cały zestaw danych, które mają służyć jednostkom organizacyjnym wspierania rodziny i pieczy zastępczej do lepszej organizacji pieczy zastępczej i zgodnego z dobrem dziecka poszukiwania wolnych miejsc w pieczy zastępczej najlepiej dostosowanej do potrzeb dziecka na terenie Polski przez sąd rodzinny.

Nie jest możliwe osiągnięcie celów projektu środkami pozalegislacyjnymi.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Systemy pieczy zastępczej i wsparcia rodziny w Europie są zróżnicowane. Zasadniczo ich charakter zależy od przyjętego

Projektowane rozwiązania odpowiadają specyfice polskiego systemu wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej, który wymaga opracowania regulacji szczególnych, dopasowanych do polskich realiów i potrzeb, a także powiązanych z charakterystycznym dla Polski systemem świadczeń o charakterze powszechnym.

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	1		Administrowanie danymi osobowymi i zapewnienie systemu teleinformatycznego
Minister Sprawiedliwości	1		Administrowanie i współadministrowanie danymi osobowymi i zapewnienie systemu teleinformatycznego
Powiaty (Starosta, PCPR)	314 powiatów i 66 miast na prawach powiatu	GUS – stan na 1 stycznia 2023 r. https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/podzial-administracyjny-polski/	Współpraca z sądami w zakresie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej
Województwa (marszałek województwa)	16	Dane administracyjne	Współpraca z sądami w zakresie umieszczania dzieci w pieczy
Sądy powszechne (wydziały rodzinne, prezesi sądów)	317		Obsługa systemu teleinformatycznego oraz współpraca ze starostami w zakresie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej

Projekt ustawy nie podlegał pre-konsultacjom.

Pominięcie etapów: uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania jest uzasadnione pilnością proponowanej inicjatywy, która zmierza do wdrożenia systemu informatycznego, z którego będą mogły korzystać sądy w sytuacji umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. W tym kontekście projekt wymaga jak najszybszego przeprowadzenia procesu legislacyjnego.

Zastosowanie trybu odrębnego uzasadnione jest zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia dzieci kierowanych do pieczy zastępczej. Przyjęcie proponowanej regulacji, umożliwi sędziom, w jak najszybszym terminie, korzystanie z Centralnego Rejestru Pieczy Zastępczej, który jest zasilany danymi od 15 stycznia 2025 r.

Obecnie system pieczy zastępczej boryka się z poważnym niedoborem miejsc, w których mogą być umieszczane dzieci. Brak możliwości znalezienia miejsc dla dzieci, co do których sąd orzekł konieczność odebrania rodzinie biologicznej, zagraża ich bezpieczeństwu i zdrowiu. Waga i pilność proponowanego rozwiązania uzasadniona jest tym, że wprowadzona zostanie możliwość efektywnego poszukiwania wolnych miejsc w pieczy zastępczej we wszystkich powiatach w Polsce i uruchamiania zasobów, tam gdzie są dostępne. Zapewni również usprawnienie komunikacji między powiatami, które odpowiadają za organizację miejsc w pieczy zastępczej oraz sądami, które orzekają o umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

System pozwoli także zapobiegać pojawiającym się zagrożeniom, związanym z powierzaniem pieczy zastępczej niewłaściwym osobom. Będzie to bardzo ważne narzędzie pomagające chronić dobro dzieci umieszczanych w pieczy, dające możliwość weryfikacji rodzin zastępczych przed umieszczeniem w nich dzieci, pod kątem funkcjonowania takich rodzin w przeszłości na terenie całego kraju. Prowadzenie – jak to ma miejsce obecnie – rejestrów przez każdy powiat osobno, pozwala ukrywać fakty z przeszłości niektórym rodzinom, co skutkowało w ostatnim czasie przypadkami umieszczaniem dzieci w rodzinach, które wcześniej, w innym powiecie, dopuszczały się krzywdzenia dzieci. Rejestr daje również MRPiPS oraz wojewodom możliwość stałego monitoringu i kontroli właściwej realizacji zadań związanych z pieczą zastępczą przez powiaty.

Ponadto zastosowanie trybu odrębnego jest uzasadnione tym, że projektowana ustawa nie nakłada żadnych obowiązków na obywateli, jak również jest oczekiwana przez realizatorów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

[illegible]

budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fundusz Pracy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	-5	-3	-3,2	-3,4	-3,6	-3,8	-4	-4,2	-4,4	-4,6	-39,2
budżet państwa	0	-5	-3	-3,2	-3,4	-3,6	-3,8	-4	-4,2	-4,4	-4,6	-39,2
Wydatki po stronie MRPiPS	0	-3	-2	-2,1	-2,2	-2,3	-2,4	-2,5	-2,6	-2,7	-2,8	-24,6
Wydatki po stronie MS	0	-2	-1	-1,1	-1,2	-1,3	-1,4	-1,5	-1,6	-1,7	-1,8	-14,6
Fundusz Pracy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	-5	-3	-3,2	-3,4	-3,6	-3,8	-4	-4,2	-4,4	-4,6	-39,2

Źródła finansowania	Wydatki ministra właściwego ds. rodziny oraz Ministra Sprawiedliwości zostaną sfinansowane w 2026 r. i w latach kolejnych ze środków budżetu państwa.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Przedstawione koszty dotyczą wydatków niezbędnych do poniesienia w związku z aktualizacją, rozwojem i utrzymaniem istniejących systemów teleinformatycznych biorących udział w procesie udostępniania sądom danych i będą ponoszone zarówno przez MRPiPS, jak i MS.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze oraz z niepełnosprawnością	0	0	0	0	0	0	0
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na duże przedsiębiorstwa.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze oraz z niepełnosprawnością	Wejście w życie projektowanej ustawy nie wpłynie na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.						
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz: Połączenie Centralnego Rejestru Pieczy Zastępczej z systemem teleinformatycznym sądów przenosi wiele z procedur realizowanych przez powiaty i sądy do obiegu elektronicznego, dając możliwość szybszego podejmowania decyzji oraz wzięcie pod uwagę wszystkich istotnych dla dobra dziecka czynników, dzięki dostępowi sędziów do pełnej informacji o dzieciach i dostępnych dla nich formach pieczy zastępczej. Dane do rejestru wprowadzane są i aktualizowane niezwłocznie po powzięciu informacji wymagających wpisu lub aktualizacji. Pozwoli to również na usprawnienie komunikacji między jednostkami zaangażowanymi w umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej.

9. Wpływ na rynek pracy

Regulacja nie wpływa bezpośrednio na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
---	--	---

Omówienie wpływu	Usprawnienie procedur poprzez elektroniczną obsługę dokumentów. Zamierzeniem wprowadzanej zmiany jest zapewnienie możliwości szybszego podejmowania decyzji przez sędziów w trakcie orzekania o sytuacji prawnej dziecka. Wymiana informacji pomiędzy systemami pozwoli na szybszą ocenę stanu prawnego i wzięcie pod uwagę wszystkich istotnych dla dobra dziecka czynników przy orzekaniu w trakcie prowadzonego postępowania.
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Ustawa wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ze względu na przedmiot i zakres regulacji nie przewiduje się ewaluacji efektów oraz stosowania mierników.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.